

MEMÒRIA 2019

ESBALUARD
MUSEU D'ART
CONTEMPORANI
DE PALMA

1. INTRODUCCIÓ	2
2. ÀREA D'ADMINISTRACIÓ	3
3. ÀREA DE COMUNICACIÓ	4
4. ÀREA ARTÍSTICA	5
4.1. La Col·lecció	8
4.2. Exposicions	8
5. ÀREA D'EDUCACIÓ, FORMACIÓ I PROGRAMES PÚBLICS	9
5.1. Ens han visitat al llarg de l'any	9
5.2. Activitats d'educació	9
5.3. Activitats formatives	10
5.4. Activitats fora del Museu	10
5.5. Activitats - Programes Públics	10
6. PUBLICACIONS	12
7. ÀREA DE RELACIONS EXTERNES	13
ANNEXOS	
I. Obres incorporades al fons de la Col·lecció, 2019	15
II. Préstecs d'obres de la Col·lecció a altres institucions, 2019	16

1.

INTRODUCCIÓ

La paraula memòria és d'aquells conceptes que ha mantingut el vocable en llatí, el seu significat apel·la a aquell que emmagatzema i recorda. Aquesta memòria és per tant la suma d'una sèrie de propostes expositives, pedagògiques i educatives, que han tingut lloc al llarg de l'any 2019, però també, i sobretot, el conjunt apel·la a totes aquelles experiències i situacions generades en i des d'Es Baluard Museu d'Art Contemporani de Palma durant els darrers 15 anys.

El passat 2019 la institució ha celebrat el seu 15è aniversari, per això s'han generat diverses activitats amb l'objectiu de commemorar la tasca realitzada des del seu naixement fins avui. És per tant, un any especial en què la memòria adopta una doble funció. Tornar, recordar, valorar i veure quines línies de les treballades requereix reforçar o, per contra, deixar enrere per després adoptar-ne d'altres en concordança amb el present.

Es Baluard Museu

Amb tot, l'any 2019 ha sigut un any estrany a causa del buit directiu que ha tingut lloc durant més de sis mesos. El qual, ha quedat reflectit en la falta d'una programació estipulada segons línies d'acció clares. En canvi, s'ha de valorar l'esforç que l'equip ha dut a terme, sabent generar noves activitats i responant a la labor social que desenvolupa la institució. Des de cada un dels departaments que configuren el Museu, s'ha generat una activitat que permet valorar positivament (salvant les dificultats ja comentades) tot el que ha ocorregut. El Museu no ha deixat de treballar per els diferents públics i audiències, oferint programacions expositives que no sols segueixen nodrint la investigació del patrimoni propi sinó també del territori balear i internacional. Ha generat múltiples activitats educatives per tal de no perdre el contacte i la complicitat amb els seus públics.

Des de la meua arribada, el 15 d'octubre, el Museu va iniciar un treball anàlisi entorn de la seva identitat, amb tot el que suposa replantejar un nou manual d'imatge. Aquest gest es pensa com a pedra fundacional des de la que se generen els projectes del futur. La nostra imatge és la manera com ens exposem a l'exterior i ha de respondre a la ciutadania, al seu territori i als públics forans que ens visiten, projectant sobrietat, coneixement i humanisme.

El Museu és un organisme viu en constant transformació, igual que ho són les ciutats. Per això és necessari incloure en totes les seves línies de força, investigació i reflexió a través de l'activació de varis dispositius. Es Baluard Museu, com tots els museus, té un deure clar: ser capaç de pensar problemàtiques actuals i generar coneixements per les distintes comunitats que conformen la societat actual. No és casual, que l'any es tanqués amb una iniciativa entesa com un gest contundent però subtil que apel·la a la pràctica artística, a les distintes pedagogies, a l'escriptura i, especialment, a la reflexió i al diàleg. Consisteix en distintes presentacions de llibres acompanyats pels seus autors en presència d'un o dos convidats als que s'ha demanat comentar i interpretar les obres. Aquesta activitat ha tingut lloc en la mateixa entrada del Museu. Aquest fet no ha estat circumstancial. La nostra entrada, la qual també ha estat modificada eliminant la opacitat que produïen els vinils verds en els vidres, reprenia la seva funció des de la llibreria, aollint a autors i públics, d'una forma transparent, tot desvelant el Museu com un lloc d'encontre i diàleg.

Imma Prieto Carrillo
Directora

2.

ÀREA D'ADMINISTRACIÓ

L'Àrea d'Administració exerceix un estricte control de l'execució del pressupost aprovat anualment, tant des del punt de vista de despeses i inversions, optimitzant els recursos disponibles, com des del punt de vista dels ingressos.

Per a l'any 2019, 15è aniversari del Museu, es va comptar amb una aportació per part de les institucions públiques que formen part del Patronat de la Fundació de 1.686.250 euros, incloent una partida de 190.000€ per afrontar inversions relatives al manteniment i conservació del complex cultural. En aquest sentit, al llarg de l'any s'han dut a terme obres de millora relatives a la impermeabilització del Pati Central del Museu i determinades zones de les terrasses superiors (solucionant un problema important que s'havia arrossegant al llarg dels anys), s'ha instal·lat un nou enllumenat exterior de les murades i s'han millorat i actualitzat algun dels aparells de climatització. En tot cas, no s'han pogut dur a terme totes les actuacions necessàries, que s'hauran d'escometre en exercicis següents, en disposar dels recursos necessaris.

En relació al personal propi del centre, es va comptar amb una plantilla mitjana al llarg de l'any de 23 treballadors/es, distribuïts en les següents àrees:

MITJANA DE TREBALLADORS/ES AL LLARG DEL 2019			
	Mitjana	Homes	Dones
Direcció	1		1
Administració	3	2	1
Comunicació	1	1	
Relacions Externes	1		1
Educació / Form. / Prog. Públics	4		4
Artística	3		3
Manteniment	3	3	
Botiga	2		2
Secretària Direcció	1		1
Taquilles / At. Visitant / Mediació	4	1	3
<i>Total</i>	23	7	16

15è aniversari del Museu

Les empreses externes contractades al llarg de l'any han estat:

- Servei de vigilància de seguretat: *Trablisa, Transportes Blindados SA*
- Servei d'auxiliars de sala: *Atese, Atención y Servicios SL*
- Servei de neteja: *Top Clean Baleares SL*
- Empresa Concessionària del servei de Cafeteria-Restaurant del Museu: *Manjar di Cardinale SL*
- Assessoria Laboral: *Linea Asesora Empresarial*
- Assessoria Fiscal: *Armoe Assessors*

Des de l'àrea es porta a terme un estricte control en relació a l'afluència de visitants, tant al propi Museu com a tot el complex cultural. Les dades destacades de l'any 2019 han estat:

- 657.785 visitants 2019 (97.587 accés taquilles / 560.198 accés complex cultural)
- 12 Dies de PORTES OBERTES al llarg de l'any
- 49 Dies «TU DECIDEIXES» al llarg de l'any

Les dades econòmiques es presenten amb els comptes anuals auditats que inclouen balanç, compte de resultats i memòria econòmica i que, com cada any, un cop aprovats pel Patronat de la Fundació, es posaran al web del Museu, juntament amb l'informe d'auditoria.

3.

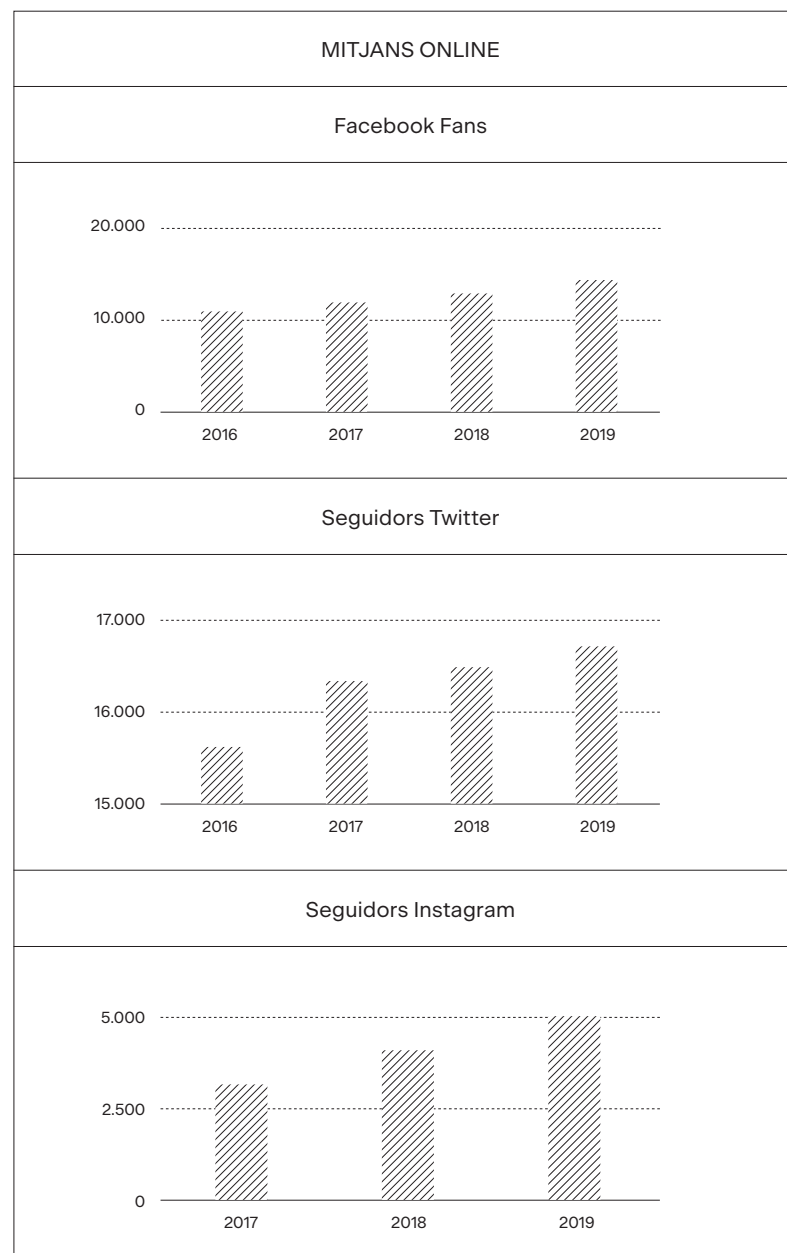
ÀREA DE COMUNICACIÓ

Des del Museu entenem la Comunicació com una eina fonamental per establir un diàleg amb els diferents públics. Durant l'any 2019, des d'aquesta àrea, hem millorat les estratègies tant *online* com *offline* per apropar el Museu a les comunitats locals, nacionals i internacionals.

Així, a un nivell quantitatiu, destaquem els més de 370 impactes a mitjans de comunicació i un important augment dels seguidors de les xarxes socials del Museu, enfront dels resultats de 2018 (especialment a Instagram i Facebook, amb +21% i +10%, respectivament), així com la mitjana de més de 80.000 visites anuals a la nostra web. A més, hem desenvolupat una renovació del disseny dels *mailings* (*newsletters*, invitacions, *save the date's*, etc.), que també ens permet segmentar el públic per idiomes amb l'objectiu d'aconseguir una comunicació més efectiva i adaptada dins d'aquest context.

No obstant això, un dels factors que millor defineix la nostra relació amb els públics és la capacitat per generar interaccions significatives, mitjançant les quals la ciutadania pugui participar de manera activa en els nostres projectes. D'aquesta manera i només a partir d'una aproximació qualitativa podem aconseguir les claus per apropar-nos a la consecució d'un dels nostres majors reptes: la identificació de la gent amb el Museu. En aquest sentit, hem posat en marxa una nova manera de comunicar a través dels mitjans digitals, animant a la gent a compartir les seves visites, creant projectes específics i, sobretot, ajustant el nostre llenguatge a les tendències més actuals.

MITJANS DE COMUNICACIÓ
Resum de premsa
Impactes a mitjans en paper: 201
Impactes a mitjans digitals + TV + ràdio: 170
Total impactes: 371
Resum publicitat
Insercions publicitàries a mitjans en paper: 20
Insercions publicitàries a mitjans digitals + TV + ràdio: 30
Total insercions publicitàries: 50

4.

ÀREA ARTÍSTICA

L'Àrea Artística té com a principals objectius la conservació, investigació, documentació i difusió de la Col·lecció, l'estudi de nous ingressos d'obres que permetin el seu creixement sempre d'acord amb la seva missió, així com l'organització d'una programació plural d'exposicions i publicacions que possibiliti la difusió del coneixement de l'art modern i contemporani en la societat.

La Col·lecció, juntament amb Educació, han estat els dos eixos principals del pla d'actuació 2019, any en què el Museu ha celebrat el seu 15è aniversari. Des de Direcció i l'Àrea Artística s'ha dut a terme una programació d'exposicions dedicada en gran part a la Col·lecció, el patrimoni que custodia, així com també s'han editat diverses publicacions vinculades a ella des de l'àrea Artística i des de l'Àrea d'Educació, Formació i Programes Públics.

A més, el Museu ha continuat treballant en l'estudi dels fons artístics amb la finalitat d'ampliar i completar els períodes amb menor representació. Així, s'ha concretat l'any 2019 amb un total de 66 obres/fons documental que ha ingressat en règim de dipòsit, donació i compra. Els nous ingressos, entre els quals destaquen, per exemple, la generosa donació de trenta-tres obres videogràfiques de Robert Cahen, la compra d'obra de Joan Rabascall i els destacats dipòsits de col·leccionistes particulars, artistes i entitats amb obra de creadors del context nacional i internacional com per exemple, Ángeles Marco, Javier Pérez, Levi Orta, Marta Pujades, Tomás Saraceno, Francesca Woodman, o el Fons documental Risc i Ruptura. Arxius 1973-1983, entre d'altres, que permeten ampliar la representació de la història del videoart a Europa i les pràctiques artístiques, amb especial atenció a les de caràcter conceptual, desenvolupades a partir de la dècada dels anys setanta.

Des de l'àrea, hem incidit en l'aproximació del públic general a l'art contemporani a través de les exposicions, les publicacions i la pàgina web/xarxes socials, activant aquests canals per donar a conèixer el nostre patrimoni i l'extensa programació, i així reforçar el sentit de pertinença entre la diversitat de públics als quals es dirigeix, des del context més especialitzat fins al visitant general.

La difusió a nivell nacional i internacional de la creació artística actual de les Illes Balears és un dels objectius que, de forma progressiva s'està consolidant, a través de la revisió contínua dels fons del Museu (dins i fora de la nostra seu) i els diàlegs proposats amb importants col·leccions que permeten articular noves lectures i relats al

voltant de les pràctiques artístiques. També hem mantingut la investigació entorn de temàtiques com, per exemple, la relació art-paisatge a partir del nostre propi context geogràfic i patrimonial o la imatge en moviment, i s'ha donat visibilitat a altres línies d'estudi en procés com l'espiritualitat en l'art creat per dones artistes en la primera meitat del segle XX.

Un total de deu exposicions que han estat organitzades des del Museu, algunes d'elles gràcies a la col·laboració en xarxa amb diversos centres i entitats nacionals i internacionals. «Fases. Un diàleg entre la Col·lecció Es Baluard i la Col·lecció BEEP d'Art Electrònic», comissariada per Roberta Bosco i Stefano Caldana, va explorar el gènere tradicional del retrat, a través de diverses obres pictòriques i fotogràfiques de la col·lecció Es Baluard, en diàleg amb peces de la Col·lecció BEEP d'Art Electrònic les quals parteixen de l'ús de les noves tecnologies aplicades en l'art i introdueixen la participació i la interactivitat en el procés artístic.

«Fases. Un diàleg entre la Col·lecció Es Baluard i la Col·lecció BEEP d'Art Electrònic»

L'Espai d'Art Contemporani de Castelló va acollir la mostra «Passat continu. Col·lecció Es Baluard», comissariada per Nekane Aramburu (directora fins al 17 de març de 2019) juntament amb Soad Houtman —de l'Àrea Artística del Museu— i organitzada per l'Institut Valencià de Cultura. El projecte, vinculat també a la investigació sobre les múltiples identitats que es relacionen i constitueixen les pràctiques artístiques contemporànies a nivell global, seguint la línia museològica actual, va proposar una lectura dels fons —un total de 16 obres realitzades entre els anys 1995 i 2018— centrada en la definició de l'objecte artístic a partir de l'element temporal i a l'anàlisi de la superposició dels estrats temporals, ja sigui a través de la forma —el suport videogràfic— o del contingut —peces escultòriques que ens plantegen la ruptura amb l'evolució temporal lineal—.

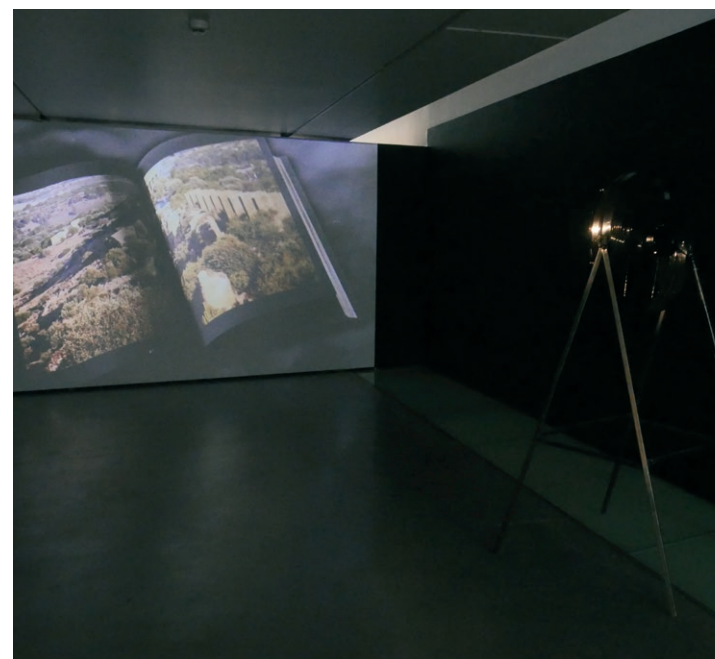
Gràcies al Ministeri de Cultura i Esports. Subdirecció General de Promoció de Belles Arts, presentem el projecte «Bernardí Roig. Todos los icebergs son negros. Films 2000-2018». L'exposició organitzada el 2018 en Es Baluard Museu dedicada al creador mallorquí Bernardí Roig, va ser formulada de nou i presentada a Tabacalera, Madrid, amb el comissariat de N. Aramburu. Un total de 26 obres, totes elles procedents de la col·lecció del Museu excepte una instal·lació nova realitzada específicament a Tabacalera, definint una exhaustiva revisió del seu treball audiovisual realitzat des de l'any 2000.

Des del 2017, any de la primera edició de BIENALSUR, Es Baluard Museu ha col·laborat en aquesta destacada cita cultural creada per la Universidad Nacional Tres de Febrero UNTREF. «Infinitud. Colección Es Baluard», comissariada per N. Aramburu i Diana Weschler, va ser presentada al CCK de Buenos Aires, fet destacat ja que ha estat la primera exposició de la Col·lecció a Amèrica del Sud. Les diverses aproximacions a l'horitzó com a punt de referència constant a una illa, el nostre context, i la identitat de paisatge en constant transformació, són plantejades a través de les obres en format vídeo d'onze creadors presents als fons del Museu, entre ells els artistes balears Irene de Andrés, Bernardí Roig, Amparo Sard i Marcelo Viquez.

El Museu va dedicar un sentit homenatge a Pere A. Serra, president fundador del Museu, a través d'una destacada selecció de peces procedents de la seva col·lecció presents als fons d'Es Baluard Museu a «Nova museografia Sala 1: Pere A. Serra. La Col·lecció, entre el paisatge i l'abstracció». El creador internacional Fabrizio Plessi, present als fons del Museu, i la seva vinculació amb Mallorca al llarg de tres dècades, va ser objecte de la mostra «Fabrizio Plessi. 30 anys a Mallorca», una revisió de la seva obra creada des de l'illa com a lloc de inspiració,

«Bernardí Roig. Todos los icebergs son negros. Films 2000-2018»

«Fabrizio Plessi. 30 anys a Mallorca»

«On rau la realitat?»

«Col·lecció permanent». Fotografia: David Bonet

proposada a través d'un recorregut per les publicacions i edicions d'autor creades des del 1989 endavant.

Dues mostres col·lectives completen la programació vinculada a la Col·lecció: «On rau la realitat?» va ser la proposta dedicada a la creació artística actual de les Illes Balears, comissariada per Biel Amer i l'Àrea Artística del Museu. Centrada en l'obra d'artistes nascuts entre les dècades de 1970 i 1990, el procés creatiu dels quals pren una ruta figurativa, de concepte realista, la selecció proposada va determinar un diàleg entre les peces procedents de la Col·lecció amb obres d'artistes convidats, algunes de les peces exposades per primera vegada a Mallorca—Joan Morey—o realitzades específicament per a l'exposició com és el cas d'Albert Pinya. L'anàlisi de la realitat a través del mitjà pictòric i altres més recents com el vídeo, la instal·lació o la *performance*, conduïa l'espectador a explorar i enfrontar-se a qüestions com l'individu, la perspectiva de gènere i el sistema de l'art, entre altres temes.

Una nova lectura dels fons, realitzada per l'Àrea Artística, va ser presentada l'octubre de 2019: «Col·lecció permanent», plantejada a mode de seqüència, com una revisió de les pràctiques artístiques desenvolupades entre els anys 1890 i 2017. Un conjunt format per 100 obres i documents—entre les quals destaquem les obres recentment incorporades a la Col·lecció com Robert Cahen, Rafel Joan, Ángeles Marco, Eulàlia Valldosera, Francesca Woodman— a través de la qual explorar les connexions i interseccions existents entre els contextos artístics local, nacional i internacional.

Els projectes curatorials «Missions Artístiques Serra de Tramuntana. Chambre Noir / Expanded Landscape», del col·lectiu. Inland—Campo Adentro, organitzat pel Museu juntament al Consorci Serra de Tramuntana, i «Alma. Mediums i visionàries»—comissariada per Pilar Bonet— han permès desplegar noves vies d'investigació al voltant de la interacció entre paisatge i cultura des del context local, la Serra de Tramuntana, i una nova lectura del feminisme, l'estudi de l'espiritualitat en l'obra de dones artistes europees nascudes abans del final de la Primera Guerra Mundial respectivament.

La difusió dels fons artístics ha estat de nou un dels objectius que hem reforçat al llarg de l'any a través dels diversos préstecs d'obra del Museu realitzats a altres institucions, la pròpia web i la presentació d'una nova publicació específica, *Col·lecció Es Baluard*. En aquesta publicació han col·laborat quatre especialistes—Enrique Juncosa, Griselda Pollock, Jorge Luis Marzo i Diana Weschler—, els quals juntament amb l'equip de les Àrees Artística i Educació, Formació i Programes Públics, han contribuït en una nova lectura dels fons artístics articulada a partir d'una selecció d'obres definida entorn de quatre blocs temàtics.

4.1. LA COL·LECCIÓ*

+ 780 obres d'art / fons documental
220 obres de la Col·lecció exposades al 2019
66 noves incorporacions (vídeo, fotografia, instal·lació, escultura, pintura i fons documental)
15 obres del fons en préstec al 2019 a 10 seus
21 artistes nous a la Col·lecció i ampliació de la representació al fons de 6 creadors/es
+ 430 obres accessibles a través del web + ampliació dels continguts vinculats a les obres i artistes de la Col·lecció
Arxiu Balears: 65 enregistraments audiovisuals d'artistes accessibles al web del Museu
7 exposicions vinculades a la Col·lecció Es Baluard

*Annexos: Obres incorporades al fons de la Col·lecció del Museu i Préstecs d'obres de la Col·lecció a altres institucions al llarg de l'any 2019

«Faces. Un diàleg entre la Col·lecció Es Baluard i la Col·lecció BEEP d'Art Electrònic»

4.2. EXPOSICIONS

+ 10 Projectes expositius
7 projectes expositius al Museu
3 projectes expositius a altres centres

4.2.1. Al Museu

«Faces. Un diàleg entre la Col·lecció Es Baluard i la Col·lecció BEEP d'Art Electrònic», 31.01.2019-06.10.2019
«Alma, mediums i visionàries», 15.02.2019-02.6.2019
«Nova museografia Sala 1: Pere A. Serra. La Col·lecció, entre el paisatge i l'abstracció», 08.03.2019-13.10.2019
«Missions Artístiques a la Serra de Tramuntana. Chambre Noir / Expanded Landscape. Inland – Campo Adentro», 15.03.2019-31.03.2019
«Fabrizio Plessi. 30 anys a Mallorca», 15.03.2019-01.09.2019
«On rau la realitat?», 20.09.2019-12.01.2020
«Col·lecció permanent», 30.10.2019-05.01.2020

4.2.2. A altres centres

«Bernardí Roig. Todos los icebergs son negros. Films 2000-2018», Tabacalera, Madrid, 08.02.2019-31.03.2019. Organitzador: Tabacalera Promoción del Arte (Madrid)
«Infinitud. Colección Es Baluard», Centro Cultural Kirchner-CCK, Buenos Aires, 27.06.2019-24.10.2019. Organitzadors: UNTREF, BIENALSUR
«Passat continu. Col·lecció Es Baluard», Espai d'Art Contemporani de Castelló, Castelló, 28.06.2019-06.10.2019. Organitzador: Institut Valencià de Cultura

5. ÀREA D'EDUCACIÓ, FORMACIÓ I PROGRAMES PÚBLICS

L'Àrea d'Educació, Formació i Programes Públics constitueix un dels pilars claus del Museu per tal d'activar i facilitar el debat amb la ciutadania. Es centra en la relació entre el Museu i els seus públics diversos, i és en aquesta direcció que es focalitzen les seves accions.

El 2019, any del 15è aniversari del Museu, diferents iniciatives de l'àrea han contribuït a projectar Es Baluard Museu en el panorama museístic nacional.

La publicació *D'anada i tornada. Projectes i pràctiques col·laboratives des del museu i a través de l'art*, presentada pel març al MACBA (vegeu apartat de publicacions), reflexiona sobre els projectes amb col·lectius més destacats realitzats per l'equip d'educació del Museu i revisa i analitza des del pensament crític les pràctiques socials i educatives intramurs i extramurs d'un museu.

A principis d'octubre organitzàrem les XX Jornades DEAC «Museus Transversals». Congrés a nivell estatal que reuní a més de 120 participants de 32 institucions de tot l'Estat espanyol. Aquestes jornades suposaren un punt de trobada per als professionals dels departaments d'educació i d'acció cultural (DEAC) de museus d'àmbit nacional. Durant tres dies tenguérem l'oportunitat de reflexionar, debatre i compartir plegats qüestions i experiències encaminades a qüestionar el paper dels museus avui i la seva necessitat de transformació per tal d'adaptar-se a les noves realitats així com el paper que hi juguen els departaments educatius en aquest procés.

L'establiment de sinèrgies amb el context local, en el que s'insereix el Museu, a partir de les diferents entitats socials i culturals que conformen la societat balear és un dels focus de l'àrea, així com promoure activitats complementàries que expandeixin el programa expositiu del Museu. D'entre l'ampli ventall de tallers, conferències, seminaris i altres iniciatives dutes a terme durant l'any, val la pena destacar els tres projectes amb col·lectius culturals, a l'espai Observatori, fruit d'una convocatòria oberta amb motiu del 15è aniversari. Els seleccionats varen ser «Estat previ» de Platform Harakat, «Aforismes, notes i notes en vers d'Andreu Vidal» del Clúster de Còmic i «NuSongs. Cicle de cançó despullada» de Pecan Pie. També destacam la col·laboració amb l'AAVIB en el programa «Artistes vistos per artistes» i la posada en marxa del cicle de presentacions «Punt de llibre» per generar el debat crític i cercar la complicitat del públic en relació a temàtiques d'actualitat vinculades a la pràctica artística en el marc de les societats contemporànies.

Visites guiades de centres educatius

5.1. ENS HAN VISITAT AL LLARG DE L'ANY

- 5.205 Escolars de 105 Centres Educatius
- 618 Docents
- 989 Persones de col·lectius en risc d'exclusió social
- 665 Participants als Tallers Familiars
- 8.489 Participants FES (Festival Estiu Es Baluard)
- 876 Participants en altres Programes Públics

5.2. ACTIVITATS D'EDUCACIÓ

- 233 Visites guiades a centres educatius
- 15 Activitats per a escoles d'estiu
- 66 Visites guiades a grups en risc d'exclusió social
- 5 Tallers familiars + jornada de cloenda del programa familiar
- 1 Taller intergeneracional de Nadal
- 1 Projecte Interbarris amb persones adultes
- 1 Taller a llarg termini amb dones migrants i l'artista Tatiana Sarasa
- 4 Tallers a llarg termini amb gent gran
- 1 Concurs de fotografia per a joves
- 1 Exposició projectes educatius a l'Observatori «I a fora què?»

5.3. ACTIVITATS FORMATIVES

- 1 Seminari de formació permanent professorat «Cos i gènere: projectes transversals des de l'art contemporani»
- 1 Activitat relacional amb ESADIB (Escola Superior d'Art Dramàtic de les Illes Balears)
- 2 Activitats relacionals amb el CEF (Escuela de Artes Audiovisuales)
- 1 Tutorització d'estudiants en pràctiques
- Projecte «Museu» amb la col·laboració de la Universitat de les Illes Balears i Universidad de Zaragoza
- 1 Taller «Activació amb col·lectius» amb els artistes Rogelio López Cuenca i Elo Vega en el marc del projecte «Nada tan Invisible» en col·laboració amb el Casal Solleric del qual en resultà la publicació *Ereccions*
- XX Jornades DEAC «Museus Transversals». Organització del congrés a nivell estatal amb més de 120 participants de 32 institucions de tot l'Estat espanyol.

5.4. ACTIVITATS FORA DEL MUSEU

- Projecte Interbarris Bus 7 en col·laboració amb EMT als barris de Son Dameto i Son Espanyolet
- Projecte «Entre Mirades» a centres residencials de gent gran
- Projecte «Cos i gènere: projectes transversals des de l'art contemporani» a llarg termini a 4 centres educatius de l'illa (IES Santa Maria, IES Sineu, IES Son Pacs, IES Politècnic)
- Participació a les Jornades «Art for Change» Caixaforum Palma
- Participació a les Jornades «Totes incloses. Museus i dones en situació de vulnerabilitat» Apropa Cultura. Barcelona
- Presentació al MACBA de la publicació de l'àrea: *D'anada i tornada. Projectes i pràctiques col·laboratives des del museu i a través de l'art*

5.5. ACTIVITATS - PROGRAMES PÚBLICS

Taula rodones, projeccions, conferències, presentacions de llibres, tallers a càrrec d'artistes, comissaris i crítics, concerts, festivals... vinculats a la programació expositiva del Museu.

5.5.1. Activitats pròpies:

- Festa 15/15 amb motiu del 15è aniversari del Museu amb la projecció multimèdia d'Emil Montgomery

XX Jornades DEAC «Museus Transversals»

Projecte «Interbarris Bus 7»

- Tallers de formació i *masterclass* amb Juan del Junco, Jorge Luis Marzo, Eulàlia Valldosera i Emil Montgomery
- «Àfrica. Quina Àfrica?». Final de les activitats del projecte d'aproximació al context artístic africà amb la presentació de les publicacions de *Contemporary And (C&)*
- Jornades «Alma. Mèdiums i visionàries» Creativity in Visionary Woman Research Group (V&W) vinculada a l'exposició del mateix títol

- «De marès i formigó». Visites al complex cultural i l'arquitectura patrimonial en col·laboració amb Palma XXI i Arquitectives
- Programa «Artistes vistos per artistes» en col·laboració amb l'AAVIB (Associació d'Artistes Visuals de les Illes Balears)
- Activitats vinculades a l'exposició «Ells i nosaltres»:

- Taula rodona sobre el cavall menorquí a Can Saura Miret de Ciutadella de Menorca amb Mariona Fernández, Virginia Torrego i Josep Marquès
- Taula rodona sobre antiespecismes i feminismes amb Ruth Toledano, Carme Buades i Estela Díaz
- Projectió «Dominion»

- Activitats del 15è aniversari «Col·lectius a l'Observatori»: Cicle «Nu Songs» de Pecan Pie; «Aforismes i notes en vers d'Andreu Vidal» de Clúster del Còmic i «Estat previ» de Platform Harakat
- FES. Festivals d'Estiu d'Es Baluard: Festival Cul de Sac, Summer Pie Festival, Atlàntida Film Fest, Mecal Air, Concert Pere Bujosa Trio, Mallorca Soul Weekend, Carnie Fest, Directed by Women

Presentacions de llibres i publicacions:

- Club de lectura «Ballard Baluard» i activitat de *finissage* amb Begonya Méndez i Nadal Suau, lligat a l'exposició
- Presentació de la publicació de Juan Vicente Aliaga *Sant Sebastià de la icona al mite*
- Presentació del llibre *Teoria de la retaguardia* d'Iván de la Nuez, editat per Consonni i presentat per Agustín Fernández Mallo
- Programa «Punt de llibre»: *Exponer o exponerse. La educación en museos como producción crítica* de Belén Sola
 - *El hijo del doctor* d'Ildefonso García-Serena
 - *Crítica visual del saber solitario* d'Aurora Fernández Polanco
 - *Exterioridades críticas*. Selina Blasco i Lila Insúa

5.5.2. Activitats d'acollida:

- Observació del fenomen lumínic del solstici d'hivern en col·laboració amb la Societat Balear de Matemàtiques SBM-XEIX
- «Paco de Lucía a l'Illa. Una mirada íntima» Club Ultima Hora Valores
- Col·laboració amb Palmadansa (actuació de Sol Picó i Marco Mezquida). Ajuntament de Palma

- Presentació del llibre sobre Cristóbal Serra de Nadal Suau. Fundació Banco de Santander

Jornades:

- Palma XXI: Encontres sobre el turisme de masses
- EDIB. Escola de Disseny de les Illes Balears.
- Mecal Pro. Jornades professionals pel sector audiovisual.
- VIII Seminari «Literatura y Pecado» en col·laboració amb la UIB
- Enginyeria Sense Fronteres. Fòrum Comunicació, Educació i Ciutadania de les Illes Balears.

Festivals i mostres:

- OUT! Mostra de diversitats afectives i OUT! Jove
- Festival Poesia de la Mediterrània (projectió)
- Festival ME_MMIX. Festival de Música Electrònica / Música Mixta i Videoprojecció organitzat per Placa Base
- Mallorca Evolution Film Festival. Acol·lim part de la programació del certamen internacional de cinema
- FICAE. Festival internacional de curtmetratges i art sobre malalties. FICAE [nòmada]: la veu dels pacients
- BAFTA Shorts. Projectió dels curtmetratges guardonats en col·laboració amb British Council
- Programa «Paisatges sostenibles»: Cicle cinema de muntanya

Presentació del llibre de Belén Sola, *Exponer o exponerse. La educación en museos como producción crítica*

6.

PUBLICACIONS

Les publicacions estan vinculades a projectes diversos de l'Àrea Artística (Col·lecció, Registre i Exposicions) i de l'Àrea d'Educació, Formació i Programes Públics, àrees generadores de continguts al Museu i amb un pes important dins la programació del 2019, any del 15è aniversari del Museu. Així destaquem dues publicacions una vinculada a Col·lecció *Col·lecció Es Baluard* i l'altra a Educació, *D'anada i tornada*. *Projectes i pràctiques col·laboratives des del museu i a través de l'art*.

El 2019 ha estat un any especialment prolífic en aquest sentit. Aquesta gran quantitat de publicacions dutes a terme respon al canvi de cicle directiu que ha viscut el Museu i la voluntat de deixar constància dels projectes realitzats (molts en anys anteriors) i que no s'havien materialitzat en format de publicació en el seu moment per manca de recursos humans o de finançament ocasionant així la seva dilatació en el temps, si bé en el Pla d'Actuació de 2019 es deixava la porta oberta a publicacions de projectes previs.

D'entre aquesta diversitat de publicacions podem distingir aquelles de gran tirada en les que s'han invertit més recursos i col·laboracions, com per exemple *Ciutat de vacances*, on es recullen els resultats de la reflexió sobre el fenomen del turisme a partir de diferents fases i accions de producció i investigació (projecte de llarg recorregut iniciat el 2015). Editat per Es Baluard Museu, Consorci de Museus de la Comunitat Valenciana i Arts Santa Mònica. També *Robert Caben. Paisatges*, editat per Es Baluard Museu amb la col·laboració de FRAC Alsace, La Virreina Centre de la Imatge i la coproducció de Consorci Serra de Tramuntana, o *Ells i nosaltres*. I d'altres en un format més senzill i de menys projecció, entre els que podem destacar a manera d'exemple, *Ereccions* en el que es materialitzaven els resultats del taller dut a terme per Elo Vega i Rogelio López Cuenca o *Aprenent d'un màrtir. De la Victima a l'apoderament en els cultures LGBTIQ*, text de la conferència de Juan Vicente Aliaga, impartida al 2018, amb que es conclouia el cicle «Sant Sebastià. De la icona al mite» iniciat el 2014 i que revisa des de la contemporaneïtat i la representació a la cultura LGBTIQ la iconografia de Sant Sebastià, patró de Palma. Vinculades a la Col·lecció del Museu i amb l'objectiu d'anar aprofundint en diferents aspectes en relació destaquem *Eivissa-Mallorca: anys 50-90. Primera part, Don Kunkel i el seu context i Estudi des de la perspectiva LGBTIQ a la Col·lecció d'Es Baluard*, text de Juan-Ramon Barbancho.

El gran nombre de publicacions de l'any feu que s'intensificàs l'intercanvi amb altres museus, centres d'art i institucions culturals amb la intenció d'assolir una màxima difusió dels nostres projectes i la seva visibilització cap a l'exterior.

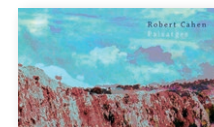
EXPOSICIONS

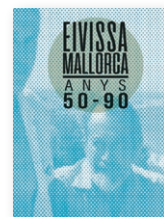
Ells i nosaltres

Ciutat de vacances

Robert Caben. Paisatges

Eivissa-Mallorca:
Anys 50-90

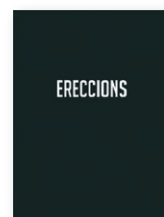
On anam?

COL·LECCIÓ

Col·lecció Es Baluard

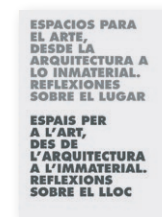
EDUCACIÓ, FORMACIÓ I PROGRAMES PÚBLICS

Ereccions

D'anada i tornada

Espais per a l'art,
des de l'arquitectura
a l'immaterial

Aprenent d'un màrtir

Estudi des de la
perspectiva LGBTIQ

7.

ÀREA DE RELACIONS EXTERNES

L'Àrea de Relacions Externes té com objectiu donar visibilitat al Museu i a totes les activitats que s'hi fan a partir d'una imatge i identitat de marca cuidada.

Aquest 2019, any del 15è aniversari del Museu s'ha desenvolupat una imatge nova que ha estat d'ús sols durant l'any i aplicada a totes les activitats específiques de l'aniversari. A més a més s'ha dut a terme la campanya «El teu Museu» per la difusió de l'aniversari que va començar amb la Festa 15/15, el 15 de gener.

A més, es treballa en el coneixement (enquestes als visitants), la recerca de nous públics i la fidelització dels visitants (Amics d'Es Baluard i Voluntariat). Enguany es va posar en marxa la Targeta 15/15 (15€ anual per a dues persones) amb motiu de l'aniversari com a mostra d'agraïment a la ciutadania i d'oferir la possibilitat de visitar assíduament el Museu a un preu reduït.

El Programa d'Amics d'Es Baluard, cerca la fidelització dels visitants a través de la seva vinculació amb el Museu. Els Amics van gaudir de visites pre-inaugurals exclusives de la mà dels comissaris i artistes de les exposicions; descomptes en la inscripció a les diferents activitats del Museu, botiga i restaurant, activitats exclusives i visites a taller d'artistes. Enguany es pot destacar, la visita a Arco Madrid 2019, visita als tallers de Luis Feito, Jean Marie del Moral, Lin Utzon i Manuel Broto.

Per altre banda es treballa amb el programa de visites guiades i mediació amb l'objectiu d'aconseguir una major i millor implantació del Museu dins la societat. S'ha fet una passa més en les mediacions i enguany amb èxit s'ha llençat la mediació en xarxa, amb l'objectiu d'atreure i fidelitzar al visitant virtual.

Des d'aquesta àrea es desenvolupa el pla de patrocini i mecenatge, com a eina per a l'obtenció de recursos externs pel finançament del Museu, destinat a empreses i entitats que volen unir la seva imatge a la del Museu i al món de la cultura. Moltes són les empreses que hi col·laboren tant a nivell general com a projectes concrets (exposicions, educació, formació i programes públics...).

Com cada any s'ha gestionat el lloguer d'espai per a l'organització d'esdeveniments privats d'empreses i entitats que confien en el Museu com lloc especial pel seu esdeveniment. Ha estat un suport important pel finançament del Museu.

Festa 15/15

Visita guiada

MEDIA PARTERS

EMPRESSES COL·LABORADORES

ENTITATS COL·LABORADORES

COL·LECTIUS COL·LABORADORS

- Orquestra Simfònica de les Illes Balears
- Associació Ben Amics
- Coordinadora d'Associacions i Refugis Protectors de la Vida Animal
- Associació de lluita Anti-Sida de les Illes Balears
- Associació Pecan Pie, música i cultura
- Associació Mecal
- Evolution International Film Festival
- Ensaimada Musical
- Societat Balear de Matemàtiques SBM-XEIX
- Platform Harakat
- FICAE Vincles Art i Malalties
- Primer Escalón
- Campo Adentro
- Placa Base
- Mèdit
- Associació d'Artistes Visuals de les Illes Balears (AAVIB)
- Bubota Associació Cultural
- Directed by Women Spain
- Filmin i Atlàntida Film Fest
- NAT projectes, Festival Pedra Viva
- Palma XXI
- Enginyeria sense Fronteres de les Illes Balears

ANNEX I

OBRES INCORPORADES AL FONS DE LA COL·LECCIÓ, 2019

Nom	Obra	Data
Rees, Sebastian Lloyd	<i>All the news that's fit for print (2001.09-12-2015.08-25)</i>	2015
Arcangel, Cory	<i>JUMP/LAKES</i>	2014
Büttner, Andrea	<i>Images in Kant's Critique of the Power of Judgment</i>	2014
Büttner, Andrea	<i>Piano</i>	2015
Büttner, Andrea	<i>Fabric Painting (Corner)</i>	2013
Stiljinovic, Mladen	<i>Omjetnik radi (Artist at work)</i>	1978 (copia 2014)
Mack, Eric M.	<i>Sense títol</i>	2018
Woodman, Francesca	<i>Sense títol, Providence, Rhode Island</i>	1975-1978
Woodman, Francesca	<i>Sense títol, New York</i>	1979-1980
Woodman, Francesca	<i>A woman: A mirror. A woman is a mirror for a Man, Providence, Rhode Island</i>	1975-1978
Marco, Ángeles	<i>Pintura geométrica. Serie «Modular»</i>	1974-1980
Marco, Ángeles	<i>Pintura geométrica. Serie «Modular»</i>	1974-1980
Marco, Ángeles	<i>Pintura geométrica. Serie «Modular»</i>	1974-1980
Okumura, Lydia	<i>Project for Corner Piece, NY</i>	1976
Saraceno, Tomás	<i>TBC Spidersilk cube glass M2 black web</i>	2017
Pep Canyelles, Jaume Pinya i Horacio Sapere	<i>Fons documental Risc i Ruptura. Arxius 1973-1983</i>	1973 -1983
Terrades, Andreu	<i>Bosc</i>	2009
Orta, Levi	<i>Creación política</i>	2010-2013
Pérez, Javier	<i>El baile de la soledad</i>	1998
Prats, Fernando	<i>Hipocentro</i>	2008
Pujades, Marta	<i>Nosaltres</i>	2016
Sánchez Blanco, Domingo	<i>Clase de pintura. 1ª parte. Juegos extraños</i>	2001
Gómez, Susy	<i>El flujo de la sangre es como el flujo del amor</i>	2004
Long, Richard	<i>Five Paths (Cinc camins)</i>	2004
Kac, Eduardo	<i>Lagoogleglyph II</i>	2015
Kac, Eduardo	<i>Lagoogleglyph II-video</i>	2015
Gallardo, Ana	<i>Escuela de envejecer</i>	2017
Moral, Jean Marie del	<i>Joan Miró, estudio Sert, Palma, Mallorca</i>	1978
Moral, Jean Marie del	<i>Joan Miró en Son Abrines</i>	1978
Valldosera, Eulàlia	<i>El melic del món #3 el cul de la terra / El ombligo del mundo #3 el culo de la tierra</i>	1990-2001
Cahen, Robert	<i>Images du Carnaval de Bâle, France</i>	1973
Cahen, Robert	<i>L'invitation au voyage. Text Jo Attié</i>	1973

Nom	Obra	Data
Cahen, Robert	<i>Karine</i>	1976
Cahen, Robert	<i>Sur le quai</i>	1978
Cahen, Robert	<i>Arrêt sur marche</i>	1979
Cahen, Robert	<i>Horizontales couleurs</i>	1979
Cahen, Robert	<i>L'eclipse</i>	1979
Cahen, Robert	<i>Trompe-l'oeil</i>	1979
Cahen, Robert	<i>L'entr'aperçu</i>	1980
Cahen, Robert	<i>Artmatic</i>	1981
Cahen, Robert	<i>Juste le temps</i>	1983
Cahen, Robert	<i>La Danse de l'épervier</i>	1984
Cahen, Robert	<i>Boulez Répons. On the music Répons from Pierre Boulez</i>	1985
Cahen, Robert	<i>Cartes postales de vidéo (extract), Cahen / Huter / Longuet</i>	1984-1986
Cahen, Robert	<i>Montenvers et Mer de glace</i>	1987
Cahen, Robert	<i>Parcelle de ciel, France</i>	1987
Cahen, Robert	<i>Dernier adieu</i>	1988
Cahen, Robert	<i>Le deuxième jour</i>	1988
Cahen, Robert	<i>Chili-impressions</i>	1989
Cahen, Robert	<i>Hong Kong Song</i>	1989
Cahen, Robert	<i>Solo</i>	1989
Cahen, Robert	<i>L'île mystérieuse</i>	1991
Cahen, Robert	<i>La notte delle bugie</i>	1993
Cahen, Robert	<i>Voyage d'hiver</i>	1993
Cahen, Robert	<i>Sept visions fugitives</i>	1995
Cahen, Robert	<i>Corps flottants</i>	1997
Cahen, Robert	<i>L'entreinte</i>	2003
Cahen, Robert	<i>Plus loin que la nuit</i>	2005
Cahen, Robert	<i>Le cercle</i>	2005
Cahen, Robert	<i>Sanaa, passages en noir France</i>	2007
Cahen, Robert	<i>Blind song</i>	2007
Cahen, Robert	<i>Red memory</i>	2010
Cahen, Robert	<i>Dieu voit tout</i>	2011
Cahen, Robert	<i>Serra de Tramuntana. Lights and vibration, essay for the painting in movement</i>	2018
Sala, Avelino	<i>S.O.S.</i>	2013
Rabascall, Joan	<i>Out of order</i>	1971

ANNEX II

PRÉSTECES D'OBRES DE LA COL·LECCIÓ A ALTRES INSTITUCIONS, 2019

Artista	Obres	Exposició	Entitat organitzadora	Lloc i dates
Georges Braque	1	«Braque, Miró, Calder, Nelson: Varengeville, un atelier sur les falaises»	Musée de Beaux Arts de Rouen, França	Musée de Beaux Arts de Rouen, França, 05.04.2019-02.09.2019
Joan Miró	4	«Miró a Majorque. Un esprit libre»	Musée National des Beaux Arts de Québec, Canadà	Musée National des Beaux Arts de Québec, Canadà, 30.05.2019-08.09.2019
Joaquim Mir	1	«Poéticas de la emoción»	Fundació la Caixa	CaixaForum Barcelona, 07.02.2019-19.05.2019 CaixaForum Saragossa, 02.07.2019-27.10.2019 CaixaForum Sevilla, 27.11.2019-29.03.2020
Bernardí Roig	3	«Bernardí Roig. The cinematographic construction of the place»	Videotage Hong Kong, XD Culture Platform China	Videotage Hong Kong, 06.09.2019-04.10.2019
Bernardí Roig	4	«El artista/Don Quijote»	Instituto Cervantes/Kunstverein Familie Montez, Frankfurt	Instituto Cervantes Frankfurt, 27.09.2019-30.10.2019 Kunstverein Familie Montez, 21.09.2019-20.10.2019
Miguel Ángel Campano	1	«Miguel Ángel Campano. D'après»	Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid	Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid, 06.11.2019-20.04.2020
Elmyr de Hory	1	«Falsos verdaders. L'art de l'engany»	Museu d'Art de Girona	Museu d'Art de Girona, 22.11.2019-13.09.2020

ESBALUARD
MUSEU

PLAÇA PORTA DE
SANTA CATALINA, 10
07012 PALMA

+34 971 908 200
MUSEU@ESBALUARD.ORG
ESBALUARD.ORG

 GOVERN
ILLES BALEARS

 Consell de
Mallorca

Ajuntament de Palma

Fundació d'Art Serra